

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben bármely hó/da:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a kétszemes
 évfolyam utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

Asszisztensok kátrátok visszatérő
 vagy megismerő nem vállalkozók.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Béke vagy háború?

A miniszterelnök beszédje után hirtelen nagy forrongás támadt itt is, ott is, azután épp oly hirtelen el is ült a zaj. Az emberek várnak és gondolkoznak.

A milyen hangosak voltak a politika berkei előbb, most éppen annyira lecsendesedtek. Érzik a pillanat komolyságát s mintha valamennyi párt magába szállana egy pillanatra.

Bécsből érdeklődéssel szemlélik ezt a hirtelen elcsendesedést. Vezércikkében foglalkoznak a magyar helyzettel s reménykednek, hogy a rövid parlamenti szünet alatt megkötik a végleges békét.

Erre csakugyan van is ok elég, de még ma nincs elég kilátás.

Oknak elég az, hogy a ki csatát vesztett, az örüljön, ha csak félig-meddig tisztességes békét köthet. A koalíció volt pártjai pedig csatát vesztek éppen akkor, mikor példátlan nagy hatalom fölött rendelkeztek. Justh Gyula a koalíció megbuktatásával olyan szolgálatot tett Bécsnek, a minőt nem tett senki a Lajthán innen és túl az utolsó ötven évben. A csatát Justh megnyerte Bécs számára, a koalíció elvesztette, ennek a következményeit le kell vonni és le kell nyelni. Esünk túl a katonai javaslatokon és kezdjük előről az erőgyűjtést. Minden küzdelem, erőlködés csak hiábavaló erőparálás volna.

Héderváry bécsi utjának eredménye mutatja, mennyire lehetetlen ma minden jelentősebb nemzeti vívmány. A Kossuth-párt a minimumra szállította le követeléseit, tisztán a kiegyezési törvényre szorított; még ennél a minimumnál is kevesebbet kell elfogadnunk, mert gyengék vagyunk és mert gyengeségünket már is, az egész világ jól ismeri.

Egyelőre azonban a béke még ma sincs biztosítva, sőt a legújabb hírek úgy szólnak, hogy a kardokat köszörülik itt is, ott is.

A két függetlenségi párt az obstrukciót akarja folytatni, a munkapártban pedig Návay Lajos elnök egész részletes haditervet készít az obstrukció letörésére. Így nem békére szoktak készülődni a politikai pártok.

Pedig volt a miniszterelnök beszédjének része, mely a legnagyobb jelentőségűnek mondható: az, a mely a választójogi reform alapelveit vázolta. Sajnálatos,

hogy az ellenzék higgadtabb elemei — persze, itt nem Justhokra célunk — nem veszik fontolóra a miniszterelnök beszédének ezt a leglényegesebb részét, elhatározásuknál nem juttatnak szerepet annak a megfontolásnak, vajjon érdemes-e mindent kockára tenni az ellen az államférfi ellen, a ki a magyar politikai életnek ezt a legégetőbb kérdését ilyen helyes és bölcs elvek alapján akarja megoldani?

Demokratikus haladás mellett a magyarság hegemoniájának és az értelmiség fölényének megóvása, tuvardijak kiirtása és visszaélések kipusztítása: ime, ezek Héderváry tervezetének alapelvei. Ha ő megbukik, ki tudja, ki jön utána? ki tudja, lesz-e abban annyi érzés a nemzeti szempontok iránt?

A szolgálati nyelven azt szokták mondani, hogy selten kommt etwas besseres nach. Jó lesz ezt szem előtt tartani s nem felejteni, hogy volt a mai ellenzék kormányon is és bizony vívmányt alig hozott. Ne akarjon többet elérni ellenzék korában, mint a mennyit a kormányon sem tudott megvalósítani, mert bizony megtörténhetik, hogy megint valami, még rosszabb sül ki belőle.

A politikai helyzet.

A kormánypárt tömör egységben sorakozik a miniszterelnök kibontott lobogója körül, várva és remélve a békés kibontakozást, de készen a harcra is, ha kell. Hir szerint már sűrűn folynak a tanácskozások a küzdelem irányításának további sorsáról. Az új elnökségben bizakodnak s Tisza István a pártklubban erősen hangsúlyozta, hogy most már Návay elnök kezébe van az ügy vezetése letéve, feltétlenül biznak benne és kritika nélkül követik őt.

Az ellenzéki pártok állásfoglalásáról pozitív hír nincs. Inkább harcias a hangulat, de Andrássy Gyula gróf még mindig bizik a békében.

Khuen-Héderváry miniszterelnök tegnapi nagy beszédéről és a magyar politikai helyzetéről érdekes cikket közöl a legmagasabb összeköttetéséről ismeretes *Fremdenblatt*, melyből adjuk a következő részt:

A magyar ellenzék most már tisztába lehet a helyzettel, Khuen-Héderváry gróf ma nyílt és világos módon kifejtette, mennyiben kajlandó kívánságait honorálni és mennyiben kell azokat elutasítani. Ahol kénytelen volt nemmel válaszolni, azt beható indoklással tette, amelyből kitűnt, hogy számára csak tárgyi kö-

rülmények mértékadóak. De a magyar miniszterelnök fejtegetéseinek ezen részénél talán még jelentősebbek voltak azok az általános szempontok, amelyeket ma ismét érvényesített a véderőreform érdekében. Ez szükséges volt, mert az ellenzék még mindig igyekszik azt a látszatot kelteni, mintha Magyarország a véderő kiépítésén egyáltalán nem volna érdekelve, minthogyha áldozatról volna szó, amelyet az országra rákényszerítenek, anélkül, hogy megfelelő előnyöket kapna érte. A véderőreform legfőbb céljával a miniszterelnök a nemzet és kulturájának biztosítását jelölte meg.

Azt lehetne hinni, hogy azok a pártok, a melyek a nemzeti motívumokat minden más fölé emelik, éppen ezen érvet fogják méltányolni. A magyar ellenzék azonban nem igen szereti a következetességet és általában sokszor igen nehéz eligazodni gondolkodásmódján. Így kellett ma Khuen-Héderváry grófnak szembeszállnia Justh azon eszméjével, hogy a végleges reform holnap három éves provizorium létesíttessék. A magyar miniszterelnök nem az összes pontokban tehetett eleget az ellenzék kívánságainak. Mégis arra a konkluzióra jutott, hogy tulajdonképpen egyetlen téren sincsenek közte és az ellenzék között elvi ellentétek. Ez áll nemcsak a véderőreformra, hanem a választóreformra is, a melynek sürgősségét ma gróf Khuen elismerte. A Kossuth-párt kívánságára a képviselőház elnapolta hétfőig üléseit. A miniszterelnök hozzájárult ehhez a halasztáshoz, mert megokolták azzal a nagy felelősséggel is, mely az összes pártokra nehezedik, ha a mai nyilatkozatok beható megfontolása nélkül azonnal határozatot kelene hozniok. De még ez a rövid halasztás is a többség egy részénél kedvetlenséget keltett és ez kétségkívül világos bizonyítéka a nemzeti munkapártban uralkodó harcrakész hangulatnak. Három napja van az ellenzéknek a megfontolásra. Ha ez az idő hiába mulik el, akkor a többség, mint gróf Khuen kijelentette, haladéktalanul meg fog felelni törvényhozási kötelezettségeinek, hogy elérje a kitűzött célokat.

Legújabbban azt jelentik Budapestről, hogy a kormány nyilatkozata nem nyugtatta meg az ellenzéket.

Nem tartják kizártnak, hogy a kormány a házszabályok módosításához nyul. Hir szerint az elnök, ha az ellenzék az eddigi taktikát követi, a névszerinti szavazásokat nem rendeli el s ezzel megbénítja a technikai obstrukciót.

Az ellenzéken biznak Návayban, hogy megtartja, amit elnöki székfoglalójában hangyatatott, mely szerint teljesen a házszabályok szerint jár el.

Egyáltalában nem hiszik, hogy Bécsben a kormány felhatalmazást kapott volna a végző eszközök alkalmazására.

Ezzel szemben a bécsi *Fremdenblatt* azt

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakarata pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

írja, hogy 3 napi gondolkozási ideje van az ellenzékeknek, hogy meggondolja a dolgot s jövő magatartását, mert azután a kormány kötelességének meg fog felelni, hogy rendes állapotokat teremtsen.

A Kossuth-párton az a megállapodás, hogy a miniszterelnök nyilatkozata után sincs oka, hogy az első határozatát megváltoztassa. Ilyen körülmények között részt vesz a vitarendező-bizottság ülésén.

A Magyar Curir jelentése szerint a néppárt Zichy Aladár elnöke alatt értekezletet tart, amelyen a párt jövő magatartását beszél meg.

Pável-utca meghosszabbítása.

A pénzügyi bizottság ülése.

Régen huzódó kérdés került tegnap Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága elé: Pável utcának meghosszabbítása Vitéz-utcáig. Ezáltal Ujváros egy nagy jelentőségű forgalmi vonalat nyerne Pável utca meghosszabbításával, amire egető szükség van, mert az állatvásárokhöz vezető utcákon már is nagyon összetorlódik a forgalom.

Csodákozunk rajta, hogy az új utcanyitást által érdekelt háztulajdonosok olyan túlzott követelésekkel állanak elő ebben a kérdésben, holott a közérdek mellett, első sorban az ő érdekeiket szolgálják legjobban, mert mostani telkeik értéke óriási mértékben emelkednek.

Azt hisszük, hogy ezek az érdekeltek jobban meggondolják a dolgot és saját jól felfogott érdekükben méltányosabb álláspontot helyezkednek és nem viszik oda a dolgot, hogy a város letegyen az utcanyitást életrevaló tervének megvalósításáról, vagy pedig ahhoz a törvény által biztosított módhoz legyen kénytelen folyamodni, hogy a kisajátítás igénybevételével szerezzék meg az új utcához szükséges területet és a sokkal súlyosabb betterment-tel forduljon az érdekeltek ellen. Ez a mód jobban sújtaná az illetőket, mintha most békés úton sikerül a megegyezés és a terv keresztülvitele.

A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Rimler Károly polgármester elnököt s jelen voltak: Lukács Odón, Komlóssy József, dr Thury László, Székely Sándor, Gábel Jakab, Kőszeghy József, dr Adorján Emil, Balogh Döme, W isz Lajos, Löwenstein Zsigmond, Butyka Lajos, dr Popper Akos, Fried Ferenc és Pásztor Bertalan jegyző.

Ipartelepek támogatása.

Első sorban a Tátray és társai vasöntőde és gépgyár kérte, hogy a város adjon a gyártelep részére 10 évi városi adómentességet és közevetvámmentességet, tekintettel, hogy új iparágat honosít meg, géprészeket készít, amelyeket ezelőtt külföldről kellett beszerezni.

Lukács Odón tanácsnok kimutatja, hogy 10 év alatt mintegy 3300 koronára rugna a kért támogatás megadása. A kérelem teljesítését javasolja.

Többek hozzászólása után Löwenstein Zsigmond indítványára, 5 évre a kért támogatás megadását javasolja a szakbizottság.

A Hartmann-féle bőrdand- és bőrárugyár részvénytársaság 10 évre községiadó, csatornázási és vízdíjmentességet, közevetvámmentességet és kedvezményes villamos áramot kér, tekintettel, hogy új iparágat honosít meg Nagyváradon.

A kért kedvezménynek 5 évre leendő

megadását javasolja a szakbizottság a közgyűlésnek.

Pável-utca — Vitéz-utcáig.

Az ülés legérdekesebb tárgya következett ezután: Pável-utca meghosszabbítása Vitéz-utcáig.

A bemutatott tervek mellett a főmérnök a költségekre vonatkozó számadatokat mutatta be Komlóssy József gazdasági tanácsos. Az utca kinyitásához szükséges területekért az illető tulajdonosok 219,025 koronát kérnek, míg a főmérnök a terület értékét 175849 koronára számította. Ezenkívül tetemes összeg kell az új utca burkolására, vízvezeték, csatorna, villamos berendezésre, valamint figyelembe kell venni a tábornoki lak lebontása folytán elvesztendő lakbérbevétel, a tranzakció keresztülvitelére 350,000 korona kölcsönt kellene felvenni. Ennek évi annuitása 23343 korona, amelyből beszámítandó 5500 korona új adóbevétel, tehát évi 18000 korona volna fedezendő. Komlóssy József ily körülmények között azt javasolja, hogy a város csak az esetben valóítsa meg a tervet, ha az utcának szükséges területet a tulajdonosok ingyen adják s a járdát is saját költségükre elkészítetik.

Dr Adorján Emil rámutat, hogy bűn volt annak idején Bertsey György azon indítványának elvetése, hogy a Bémer-térről a vasutig 30 méteres sugárutat készítsenek. Így vagyunk minden hasonló kérdéssel. Ő indítványozta annak idején Pável utca meghosszabbítását, amelyre nagy szükség van. A háztulajdonosok túlkövetelése érthetetlen, hisz még köszönettel kellene fogadniok a tervet Ujból módot kell keresni a terv megvalósítására. A városnak is nagy jövedelme lenne a 40-45 új házból. Indítványozza, hogy a jogjalan túlköveteléseket szorítsák vissza s vigyék a kérdést megvalósításra.

Dr. Popper Akos szerint az is hiba volna a kérdés felett napirendre térni. Elfogadja Adorján indítványát.

Dr. Thury László felveti, hogy ahol épületek esnek az utcavonalba, azokat meg kell venni a városnak, de akik üres telkeket adnak, azoktól méltán elvárható, hogy ingyen adják.

Komlóssy József rámutat, hogy az üres telkeket majd minden tulajdonos ingyen felajánlotta, de a házakat kell megfizetni. Az üres telkek értéke nagyban emelkedik az utcanyitástól s ezért a tulajdonosoknak még hozzájárulást is kellene adni.

Weisz Lajos nem helyesebbé, hogy akik ingyen telkeket adnak, még betterment is fizessenek. Fel kell őket viágosítani, hogy kétféle hozzájárulást nem vesz a város tőlük.

Még többen szóltak a kérdéshez, mely után a szakbizottság Adorján indítványához képest akként állapodott meg, hogy a város a jogszűrt követelések visszaszorításával igyekezzék a kérdést megoldani s a terveket azután terjessze a közgyűlés elé.

Ezzel véget ért az ülés.

A külügyminiszter állapota.

Bécs, február 16.

Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter állapota változatlanul nagyon válságos. Megtörténik ugyan, hogy néhány órára könnyebben érzi magát a beteg, viszont esténként mindig bizonyos visszaesés mutatkozik, de mindez már keveset számít, mert az orvosok jegyértelműen lemondtak róla. Szívgyöngesége minden percben katasztrófát okozhat és éppen ezért az orvosok nagyon vigyáznak arra, hogy a szív működését elősegítsék. Tegnap félig eszméletlen állapotban félrebeszél.

Bécsi lapok már foglalkoznak az utód kérdésével. A Neue Freie Presse ma reggeli száma azt jelenti, hogy gróf Berchtold volt pétervári nagykövet és Aehrenthal bizalmas barátja a kiszemelt utód, míg egy római jelentés Mérey Kajetán kvirináli nagykövetet említi.

Ertesítésünk szerint az utód kérdésében még nincs döntés és a legvalószínűbb az, hogy a külügyminiszteri székben rövid időre provizórium fog beállni, amennyiben báró Burián közös pénzügyminisztert fogják megbízni ideiglenesen a külügyminiszterium vezetésével. Buriánt már most is állandóan értesítik a külügyminiszterium folyógyeiről.

Utazás egy cikk körül.

Ki a „családi idill“ szerzője?

Erdekes tárgyalás volt tegnap a kir. törvényszék büntetőbírósa előtt, amely azonban, hogy miként is fog eldőlni, még a jövő titka.

Az esetnek sok szereplője van: egy csizmadia-mester, Nagy János uram, aki a vádlottak padján ül, egy házaspár férj és feleség, akiknek a nevét nem írjuk ide, s akik különben is csak passzív szerepet játszanak és végül laptársunk, a Nagyváradai Napló, amelyben a kérdéses cikk annak idején, múlt év április 15 én megjelent.

»Szerelempor és csillapító por«, »Családi idill a tébolydában« eme hangzatos cím és alcím alatt látott napvilágot az a bizonyos cikk, amelyért most Nagy János uram a vádlottak padján volt kénytelen ülni és egy csepp hiba, hogy emiatt le nem marad a szalontai vásárról.

A cikk pikáns volt és mulatságos. Szerepeltek benne az a bizonyos házaspár, a férj és a feleség, továbbá a »harmadik«, illetve általánosságban nem is egy bizonyos, hanem több harmadik is. Ami ezután következik, az ismeretes, sablonos. . . . A féltékenységi jelenetek után lép a színre a csudadoktor, aki szerelepporral és csillapító porral szerepel, amitől mind a férj, mind pedig a feleség dühöngési és veszekedési rohamokat kaptak, úgy hogy be kellett őket szállítani az elmekórházba, ahonnan később egészségesen kerültek ki minden baj nélkül.

Szó sincs róla, mélyen meg volt hűvelve a család becsülete és a sajtópert a Napló nem kerülhetett el.

És itt következik a dolog még érdekesebb része. A cikk szerzőségét Nagy János uram vállalta a vizsgálóbíró előtt, ami pedig nem nagyon látszik meg, hogy tollat is szokott forgatni a kezében. A kutyanyelvben alá is van írva a neve.

Igy azután Nagy János uram tegnap a vádlottak padjára került, hogy feleljen a cikkért. Mellesleg megjegyezzük, hogy becsületsértésért már el volt egy párszor ítélve Nagy János uram, sőt és éppen az itt szereplő asszonyt is megsértette becsületében, amiért 50 koronát kellett leszurkolnia, ítéletileg annak idején.

A tárgyaláson azonban újabb fordulatot vett az ügy. Nagy János uram kijelentette, hogy ő nem ludas a cikk megírásában, nem vállalja a szerzőségét. (Ugy látszik, lemondott arról, hogy a Napjók munkatársa legyen.) Az egész dologból csak annyi igaz, hogy ő elment a szerkesztőségbe és mivel hogy az a dolog a lapban tévesen, helytelen nevekkel volt megírva, kérte, hogy a neveket igazítsák ki, mert hiába, az igazság — ugy látszik — erős oldala Nagy János uramnak. Így látott azután másnap napvilágot ama hangzatos címek alatt a valódi nevekkel a cikk, melyért ime őt reggel fél kilencre beidézték, holott csak tizenkettőkor volt a tárgyalás. Azt is mondta Nagy János, hogy 20 koronát fizetett vele Naplóknál, azért, hogy a cikk megjelenjen, melyet nem ő irt. És Nagy János le is fizette gavallérosan a 20 koronát, mert hogy a való igazságot meg kell írni az újságban 20 korona árán is . . .

Szölösy kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt tárgyalták az ügyet, a vádlottat dr. *Szilágyi Géza* védte.

A bíróság visszavonult tanácskozási és elhatározta, hogy Nagy János uram mai vallomásával és a bizonyos 20 koronával komplikált homályos ügynek az igazság fényénél való megvilágítása céljából kihallgatja a *Nagyvárad* *Napló* szerkesztőjét, *Fehér Dezsőt*.

A tárgyalást pedig elnapolta és Nagy János uram — aki mégis csak inkább csinál egy jó vásárt, mint egy cikket a *Napló*nak — elmehetett a szalonai vásárra.

A három császár találkozása. Párisi távirat jelenti: Itteni diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy ősszel lesz meg a három császár találkozása, még pedig Ausztriában. Vilmos császár és Miklós cár, hogy Ferenc Józsefet megkímélik a hosszú utazástól, Ausztriába mennek, még pedig valami határszéli városba, amely egyformán közel van a német és orosz határhoz.

UJDONSÁGOK.

* **Az élelmezési bizottság ülése.** A lakás és élelmezésügyi bizottság elnöke, *Gerő Ármia főkapitány* a bizottság tagjait f. hó 17. éj délután 3 órára összehívta. Ez uton is felkéri a tag urakat, hogy az ülésen minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. Tárgysorozat lesz: Elnöki beszámoló a bizottság 3 évi működéséről. Fontosabb teendők megbeszélése.

* **A lakbér szabály-tervezet módosítása.** A Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által elfogadott új lakbér szabályzatot, tudvalevőleg visszaküldte a belügyminiszter azzal, hogy annak több pontját újból dolgozzák át. Így a többek között a házbér negyedekre nézve az eddigi állapot fentartását kívánja a miniszter, a naptár szerinti évnegyedek helyett. A miniszter leiratához képest a városi tanács most dolgozza újból át a lakbér szabályzatot. A költségek és lakbérnegyedek újból február, május, augusztus és novemberre tették. A heti lakbérletnél a felmondási idő 1 nap, a havi lakbérletnél mindég a felmondást követő félhónap, 1-3 és 15-ét számítva. A lakásban bármilyen változtatást eszközölni csak a gazda beleegyezésével szabad, ellenkezőleg a változtatás visszaállítása kötelező s a rögtöni felmondás jogosult. Albérletbe adás csak a gazda beleegyezésével lehetséges, de egy szoba a lakásból kiadható albérletbe. Ha a bérlő meghal, vagy kényszerítve van pl. áthelyezés miatt elköltözni, a legközelebbi negyedre érvényes a felmondás s ha a gazda nem fogadja el, a lakónak joga van a bérletet megszüntetni, még szerződés esetén is. Megszabja a szabályrendelet, hogy a bérösszeget egy évben csak egyszer lehet felemelni. A felmondás negyedéves lakásnál a negyedév 8-ikáig kölcsönösen eszközölhető. Betegség esetén egy szobát a lakó nem kö-

teles megtekintésre bocsátani a jelentkező új bérlőknek. A kapuk este 10 óráig nyitva tartandók, vagy ingyen kinyitandók, 10 óra után 12 óráig a kapu pénz 10 fillér, 12 órától reggel 5 óráig 20 fillér, a benlakók azonban mindég 10 fillért fizetnek. Ezek szabályzat lényegesebb módosításai. A márciusi közgyűlés foglalkozik a lakbér szabályzattal.

* **Járvány.** Biharkeresztes községben már régebbi idő óta oly nagy mérvben dühöngött a vörheny járvány, hogy a löszolgabíró szükségnek látta az iskolákban a tanítás beszüntetését, mert a vörheny különösen a gyermekek között öltött nagy mérvet. Amint tudósítónk jelenti, már megszűnt a vörheny s az alispán elrendelte az iskolákban a tanítás megkezdését. — Váraduzsopán a tifusz járványszerűleg lépett fel. — Tenke és Keszteg községben a járványszerűen dühöngött vörheny megszűnt. Az alispán elrendelte a bezárt iskolákban a tanítás tovább folytatását.

* **Öngyilkos lett az anyjéért.** Kopfer János Krasznai Ernő érmihályfalvai szintársulatában van, mint szinlapkihordó alkalmazva. Tegnap délelőtti levelet kapott szülőfalujából, amelyben azt írták, hogy édes anyja meghalt. Kopfer eleteit bánatában elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Bement az ottani vaskereskedésbe s egy pisztolyt vásárolt. Amint kilépett az üzletből, előhúzza zsebéből a pisztolyt s a szájába lött. Eszméletlenül rogyott össze. Sérülése életveszélyes.

* **Ellopott karkötő.** Kovács Kálmán műasztalos feljelentést tett a rendőrségen, hogy vámház-utcai lakásáról ismeretlen tettes egy lapos, masszív szemekből álló, két brillians és egy kék kővel ékesített 250 korona értékű karkötőt ellopott. Károsult a tettes elfogójának avagy nyomravezetőjének a rendőrségnél 50 korona jutalmat ígért.

* **Összeöregt cselédeány.** Szatmárról jelenti: Rózsa Juliánna cselédeány, ki dr. Friedmann József körorvosnál szolgált, tegnap tüzet akarva eleszteti, a kályha paraszára petróleumot öntött. Eközben azonban a petróleumos kanna felrobbant, a leány ruhája tüzet fogott és a vigyázatlan cseléd oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy mire a kórházba szállították, meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást.

* **Répatolvaj.** Mezőtelegd község hegyi lakói már régebben észrevették, hogy burgundi vermük nagyon apad. Rájöttek, hogy egy ügyes tolvaj, már régebbi idő óta állandóan dézsmálja a burgundit. Elhatározták, hogy meglesik a tolvajt. Tegnap este sikerült is a tolvajt *Szabó Ferenc* pusztanjaki egyenben elfogni, akit miután előbb alaposan elverték, átadták a csendőrségnek. *Szabó* beismerte, hogy eddig mintegy 17-20 szekér burgundit lopott el. A csendőrség letartóztatta.

* **Megfelebbezett képviselőtestületi határozat.** Eleds község képviselőtestülete, a közelmúlt időben határozatot hozott arra nézve hogy a vadászterület haszonbéréből befolyó jó védelmet osszák fel a községi közbirtokosság tagjai között. Amint eledsi tudósítónk jelenti, az eledsi vadászterület elnöke Kocsis Béla gyógyszerész, több vadásztársával megfelebbezte e határozatot, mert semmi célja sincs annak, hogy a különben tekintélyes összeget kitevő

haszonbért fillérekre osszák fel, mert alig pár fillért tesz ki az az összeg, ami egy-egy tulajdonosnak esik. Ez összeget fordíthatnák hasznosabb célokra is, mint pl. a községi aszfaltírozásra. Kéri a felebbezésben a vármegye alispánját, hogy semmisítse meg e határozatot. — Hát bizony jó is lenne már egy kis aszfalt Eledsnek!

* **A váradvelencei postamesteri állás.** A kereskedelmi miniszter az özv. *Kovács Elemérné* halálával megüresedett nagyvárad 4. számú postahivatal postamesterévé pályázaton kívül *Trajánovits Ilona* postakiadót nevezte ki.

* **Az életmentő feleség.** Páratlanul álló vakmerőséggel mentette meg tegnap éjjel *Brasner János* érmihályfalvai vendéglősnek az életét a felesége. A vendéglőben tegnap éjjel *Krasznai Ernő* szintársulatának a tagjai mulattak. Ott volt a vendéglőben *Nyiri Lajos* rovtmultu egyén is. *Nyiri* látta, hogy a távozó szinigazgató két darab szákoronás bankjeggyel fizetett, elhatározta tehát, hogy kirabolja a vendéglőst. Megvárta, amíg mindenki eltávozott a vendéglőből. Amint *Brasner* a pénzszekrényhez lépett, hogy pénzt abban helyezze el, *Nyiri* őt hátulról torkon ragadta és fojtogatni kezdte. Erős küzdelem fejlődött ki közöttük, amíg sikerült a vendéglősnek nyakát kiszabadítani a rabló kezeiből. *Brasner* segítségért kiáltott. A segélykiáltásra beszaladt egy ruhamángorlóval a kezében a felesége, aki néhány erős csapással értelmetlenné tette a támadót. A csendőrség *Nyirit* letartóztatta.

* **Veszetteg.** Nagy riadalmat okozott ma délelőtti *Ottomány* községben egy veszett eb garázdálkodása. Amit *Bakos Lászlóné* itatni hajtotta jöszágait, az utcán egy eb megtámadta és összemarta. Megmarta az eb ezenkívül egy gyereket is, aki az utcán játszadozott. A megmartaikat felszállították a Pasteur intézetbe. Hasznalóról ad hírt Biharkeresztesről tudósítónk ahol szintén megmarta a veszett eb egy embert. A veszett ebei, csak hosszas kergetés után sikerült kiirtani.

* **Véres névnap.** Kellemetlen névnapja volt tegnap este *Katona Gyuláné* mezőtelegd lakosnak. Ugyanis *Varga Sándor* gyári munkás a névnapos tiszteletére duhaj szokás szerint lövöldözni akart s a kezében levő botfegyver elsült és a golyó *Katonáné* gyomrába furódott. Életveszélyes sérülésével szállították be a biharmegyei kórházba, ahol most élet-halál között lebeg.

* **A póruljárt támadó.** Véres verekedés volt tegnap délután *Ókrös* község korcsmájában. *Hanga Sándor* ókrösi legény már régebbi idő óta udvarolt *Szilágyi Mária* ókrösi leánynak. A leány azonban *Vigyikán Mihály*hoz ment férjhez. *Hanga* elhatározta, hogy bosszút áll a kedvese elcsábítóján. Már régen várt az alkalomra, amely tegnap délután el is érkezett. Ugyanis *Vigyikán* benn volt *Bélben* a vásáron, hogy ókröket vegyen. Vett is kettőt, de az álcómást odahaza akarta meginni. Amint hazamentek, elsődolguk volt a korcsmába menni *Hanga* már ott volt. *Vigyikán* csöndesen idogált társával, amikor egyszerre csak *Hanga* a háta mögé került s késével le akarta szurni

**A legszebb
estélyi és bálip cipők**

**MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687**

Vigyikánt. A szurás Vigyikánnak a bal karját találta. Vigyikán nagy fájdalmában a földre zuhant. Hanga még egyszer beleakarta kését szurni Vigyikánba, de ekkor hátulról székkal leütötték. Amíg mindketten eszméletlenül heverték a földön, addig Hanga ismeretlen támadója elmenekült. A súlyosan sebesülteket a béli körorvos vette ápolás alá. Állapotuk azonban alig nyújt reményt a felgyógyulásra. A csendőrség megindította az ügyben a nyomozást, de eddig még nem sikerült Hanga támadóját ki-nyomozni.

* **Agyonlapította a vonat.** Nagykárolyból jelentik: Reményi Károly vonatkísérő az erdői állomáson egy tehervonat összeállításán fáradozott s hogy egy utolsó kocsi is oda-kapcsoljon, az ütközők közé állott. A mozdony azonban rá tolt a kocsit és a szerencsétlen embert az ütközők úgy összelapították, hogy szörnyet halt. Az állomástörőkség jelentést tett az esetről a felettes és a rendőri hatóságnak. Reményi két kis gyermeket hagyott hátra.

* **Dal a Kolozsvári utcához.** A Kolozsvári-utca gyűjtő neve lehet Váralja-Velencének, ennek Andrassy-utja (Sit venia verbo!) tehát midőn róla írok Velencét reprezentálja. Megérdemli most, hogy Annunziót utánozzam és dalt zengjek róla (prózában!) mint az olasz kosorus költő megírta tripoliszi kirándulása után a Dalt a Dardanellához. Nagyt fordult ugyanis a világ a szerény, munkás utcával, bekerült végre a város kulturterületébe. A feledékenység hosszú éjjele után elérkezett a hajnal, a haladás hajnala ide is. Idestova huszonöt éves jubileumát ülhetem meg-róvási kalandjaimnak, melyeket Velence érdekében irtam, hol az elégia és jeremiádok hangjai, hol a szatyra stíljében és ime megérhetem e ritka pillanatot, midőn dalt és ódát írhatok a megszo-kott mizériák helyett. A Kolozsvári-utca pora, piszka és mismás sara a múlté lett. Ha így ma-rad, akkor nem fogjuk, mint régi ismerőst viszont-látni az ősi hideg sarat nyáron por alakjában. Szinte nem merjük valóságnak hinni az álmod s nem tudunk hirtelen beleszokni a szép gondol-tatba, mint a gyermek az új ruhához. Nem kri-tizálni akarunk, de meg kell jegyeznünk, hogy a magisztrátus érdemes intézkedése mégis hiányos, mert a sár esomók, miket rendszeren összekapar az utkaparó, napokig elhordatlanul maradnak és a kocsi lovak széttapossák s a szegény kaparó sisiphusi munkát végez. Pedig inkább kiméletelet érdemel az embererő, mint azok a jó husban levő, drága abrakot fogyasztó steier lovak a városmajor-ban, melyeket maholnap kiállításra lehet küldeni, olyan jó kondícióban vannak.

* **Csak MAUTHNER-féle magvakat vásárolnak** helyesen gondolkodó, számító gaz-dák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkez-dődött a téli időszak, de az igazi vadászat most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szük-ségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legai-kalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát minden-kinnek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyver-gyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezes-ség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaműves-nél, Nagyváradi, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lóporárúda. Telefon 269. — Tanoncz felvétetik.

x **Trieszti kávépiac Nagyváradon.** A kávé olcsóbb lett! Aszódi Kossuth utcái ke-reskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és és leolcsóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ára 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év február havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkénye-sebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

a Bémer-téren nyitottam meg

az ujjonnan épült özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű kö-zönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Kiskávéház.

Vasárnap délután: Iglói diákok, este: Svihákok. (Zihrer operett.)

A kis kávéház. Az újabb francia irodalom egyik legnagyobb sikerű vígjátéka »A kis kávéház« a két első előadásával páratlanul nagy sikert aratott és zsúfolt házat vonzott mindkét alkalommal. A vígjáték ma este kerül színre harmadszor bérletben.

Iglói diákok. Farkas Imre poétikus, üde-levegőjű diákvígjátéka, amelyet az idei szezon-ban szenzációs sikerrel mutattak be. Vasárnap délután részben új szereposztással kerül színre, amennyiben az eltávozott Baktay Gyula szerepét ez alkalommal játsza először Miskey József, A többi szerepeket ugyanazok játsszák vasárnap délután is, akik olyan nagy sikerrel vitték az eddigi előadásokon a darabot.

Svihákok Zierer világhíres operettjét, a Svihákokat eleveníti fel vasárnap este a szin-társulat. Ez a fülbemászó zenéjű, vidám libret-tője darab annak idején fenomenális sikerrel hódította meg sorra Európa valamennyi szin-padát s most, hosszú esztendő után is, külö-nösen a sivar operette termés idején üditően fog hatni a darab. A társulat nagy gondal készült a repizre, amely foglalkoztatja az operette ensemble valamennyi elsőrendű tagját F. Ká-rolyi Leonát, Zsigmondy Annát, Horváth Micit,

Szöke Gizit, Aranyossy Annust, Sik Rezsőt, Medgyaszay Jenőt, Leövey Leót, Labost stb. A darabhoz új diszletek is készültek.

Vas és rézbutor

gyári raklari

Székrenyagy. 3 [matracal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélye

Kaszinó estély. A biharmegyei és nagy-váradai nemzeti kaszinó 1912. év febr. 20 án este fél 10 órakor saját helyiségében táncestélyt rendez, amelyre a kaszinó tagjait a család ta-gokkal együtt szívesen látja. A rendezőség nagy buzgalommal fáradozik, hogy a zártkörű estély minél tényesebben sikerüljön.

Z E N E.

Casals napja — kedd. Pablo Casals a világhírű spanyol gordonkaművész ma adja a fővárosban e szezonban *ötödik* hangversenyét, mely iránt eleve olyan nagy érdeklődés nyil-vánult meg, hogy napok óta már csak a bi-zonytalan időpontban megtartandó hatodik hangversenyre kapni jegyet. Ez a legáradozóbb kritikánál is szebben dicséri Pablo Casals-ot s ez érthetővé teszi azt az érdeklődést is, amely az ő második nagyváradai hangversenyét kíséri. Vidor Manó üzletében már csak néhány jegy kapható s ezért ajánlatos jegyről még ma gon-doskodni. Azok részére, akik már élvezték Casals-ot közöljük, hogy a világhírű művész *egészen új műsorrall* tartja ezt a második hang-versenyét. A művész kíséretét Lamberg Emil, a magyarszármazású világhíres párisi zongora-művész látja el. A hangverseny kedden este fél 9 órakor lesz a Csarnok nagytermében.

S P O R T.

Megkezdődik a footballozás.

A labdarugás népszerű sportját a téli pi-henő után fokozott erővel kelti most újra életre a NAC, amely már eddig is legtöbbit tett e városban a footballozás sportjának fejlesztése körül.

A klub tegnap este választmányi ülést tar-tott, amelyen megalakította a football szakosz-tályt, Lakatos Béla tanár a klub kiváló műve-zetője mellé football intézővé és csapatkapi-tányává megválasztott Stotter Alfréd, ennek helyettesévé Grell János, jegyzővé pedig Weisz Gyula.

A training a Rhédey-kert sportpályán vasárnap délután megkezdődik, amikor a csapatokat is egybeállítják. A választmány örömmel állapította meg, hogy a régi játékosainak javából és az újonnan rendelkezésre álló kitűnő játékos anyagból oly pompás csapat lesz egybeállítható, amely az eddiginél még győzelmesebben fogja képviselni a klub erejét.

A training megindulása után a klub nyomban gondoskodni fog érdekes matchek rendezéséről, úgy, hogy a közönség már a jövő hónapban ismét részese lehet a labdarugó mérkőzések érdekességeinek.

Nagyváradai footballbíró. A N. A. C. szimpatikus titkára Horváth Ferenc a M. L. sz. bíró vizsgáló bizottsága előtt Budapesten tegnap oly kitűnő eredménnyel tette le a football-bírói vizsgát, hogy a bizottság első fokú képesítéssel és minden gyakorlatra való utasítás mellőzésével nyomban úgy bajnoki, mint barátságos mérkőzésre bíraskodási joggal ruházta fel.

Igazságszolgáltatás.

§ **A lilimotipró büntetése.** A nagyváradai kir. törvényszék szigorú, de megérdemelt büntetésben részesített tegnap egy Tóth János nevű iparos segédet, aki egyik legszörnyűbb bűnnel vádolva állott a bíróság előtt. A kir. törvényszék büntető bírósága Széllői kir. törvényszéki bíró elnökelete alatt tárgyalta az ügyet. A bíróság zárt tárgyalást rendelt el és a bizonyítás befejezése után Tóth Jánost *hat évi fegyházra* ítélte. A vádlott az ítéletben megnyugodott.

Revolverező kocsis. Részletesen ismertettük annak idején azt a véres utcai botrányt, amely a múlt év december 10-én Nagyváradon a Nagypiac téren történt. Egyik kocsmában mulatoztak Márki János, Gróza Eva, Gróza György, továbbá Gróza Demeter és Szimucz Péter tüzerek. Egy másik társaságban Nagy Tivadar mulatott többedmagával. Tíz óra után felkerekedett Márki János társasága, majd utána ment Nagy Tivadar is. Az utcán találán összeszólkostak és Nagy Tivadar hirtelen előrántotta a forgópisztolyát és öt revolvergolyót röpített a társaság felé. A revolverlövések súlyosan megsebesítették a két tüzért, akik azonban sebeikből felgyógyultak, míg Márki János, akit három golyó talált, husz nap mulva belehalt a sérülésekbe. A kir. törvényszék, mint esküdtbíró, tegnap tárgyalta az ügyet Csulyok Béla dr. táblabíró elnökelete alatt. A vádat dr. Szolnok Jenő kir. ügyész képviseli, a védelmet dr. Zigre Miklós látja el. A vádlott azzal védekezik, hogy a két tüzért az utcán megtámadta és azért használta a fegyvert; de a tanúk ellene vallptak. A kir. ügyész egy rendbeli halált okozó súlyos testi sérítés büntetése miatt emelt vádat Nagy Tivadar ellen. Ítélet ma délelőtti lesz.

EGYESÜLETEK.

A Szent László menedékház egyesület közgyűlése. A Szent László menedékház egyesület pénteken, február 23-án d. u. közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjait ez uton hívja meg az elnökség.

TÁVIRATOK.

Gróf Zichy Aladár Kossuthnál.

Budapest, febr. 16.

(Saját tudósítónktól.) Zichy Aladár gr. meglátogatta Kossuth Ferencet, a kivel hosszabb ideig tanácskozott a politikai helyzetről.

A zágrábi egyetemet bezárták.

Zágráb, febr. 16.

Az egyetem első félévét az egyetemi tanács ma bezárta azzal a megokolással, hogy a diákok állandóan részt vesznek az utcai tüntetésekből.

A kínai köztársaság elnöke.

London, febr. 16.

Nankingből táviratozzák, hogy a tegnap délután Juansikrait egyhangulag a kínai köztársaság ideiglenes elnökévé választották. A választásban tizenhét kínai tartomány képviselői vettek részt, a tizenhét másik tartomány nem képviseltette magát.

Rablógyilkossággal vádoltak felmentése.

Temesvár, febr. 16.

(Saját tudósítónktól.) Az itteni esküdtszék ma 3 órai hosszas tárgyalás után Zifkovic Nándor és Zifkovic Vladát, melyben a törvényszék már kétszer ítékezett, a rablógyilkosság vádjáról felmentette.

1,030 000 sztrájkoló.

London, február 16.

Két hét van még hátra a nagy sztrájk kitöréséig. Március elsején az angliai, irországi és skóciai szénbányákban letesszik a csákányokat, ha a kormány békéltető közvetítése nem vezet eredményre. Pontos statisztikai adatok szerint 1,030.000 bányász fogja abbahagyni a munkát március elején s ezek közül 800.000 azoknak a száma, akik a föld mélyében dolgoznak. Egyenlőre beláthatatlan ennek az óriási sztrájk gazdasági következménye más iparágakra. Annyi bizonyos, hogy ha csak egy héttig tart is a szénbányászsztrájk, a második héten már kifogy a szén az ipartelepeken és legalább még egy millió gyári munkás lesz kénytelen szünetelni.

Elraboltak százezer dollárt.

Newyork, febr. 16.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap rendkívül vakmerő rablás történt. Több rabló déltájban a város legforgalmasabb pontjainak egyikén megtámadott egy autóbérlőcsit. A rablók addig ütötték a szolgákat, míg csak elkábultak, s aztán elrabolták a pénzüket és a szolgák autóbérlőcsiján elmenekültek. A rablóknak eddig semmi nyoma. A szolgáknál százezer dollár volt, amelyet egy bankba akartak vinni.

Megszűnt a tisztviselői sztrájk.

Budapest, febr. 16.

(Saj. tud.) A Magyar Papiripar részvénytársaság tisztviselőinek sztrájkja véget ért. A tisztviselők összes követeléseit teljesítette az igazgatóság.

Ágyuzott angol hadihajó.

London, febr. 16.

A Dido angol hadihajó — mint egy adeni távirat jelenti — tegnap a perini szorosban nagy veszedelemben forgott. A seiksaidi erődben olasz cirkálóknak nézték és az ütegek ágyuzni kezdtek. A Dido teljes gőzzel ment ki a nyílt tengerre s lőtávolságon kívül jutva, szignalizálta a török erődeknek, hogy az angol flottához tartozik.

A mármarosai árvíz.

Mármarosziget, február 16.

Borcsánfalva, Sajó és Rozália községekben nagy károkat okozott az árvíz. Ökörmező és Huszt között a víz elborította az országutat, kidöntötte a távirópóznákat, úgy hogy táviró- és telefonforgalom szünetel. A 85. gyalogezred csapatai vonultak ki a mentési munkálatokra. Szerencsére tegnap fagy állott be, különben nagy katasztrófa lett volna.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

57

— Oh te kedves ember! válaszolt a fiatal asszony vidám mosollyal, melyben némi gúny kedvesen vegyült a bálás kifejezéssel. — Sokáig azonban még sem maradhatok; annyira szokva vagyok mindig a gyermekek mellett lenni, hogy a honvágnak bizonyos neme fog el, valahányszor hosszabb időre távol vagyok tőle.

— Ez mégis csak gyermekség tulajdonképpen, Louise! Elébe menjek-e?

— Ne jőj, jobban szeretem, ha itthon maradsz. Hiszen Braunhof csak félóránnyira van innét és Marianna valószínűleg jó darabon el fog kísérni engem; azt mindannyiszor megszokta tenni, ahányszor csak meglátogatom.

— No hát jó; de most már indulnod kell, mert különben kifogysz az időből. A kertajtóig elkísérlek; azt a pár lépést a küszöbön túl csak megenged-d tán a ház őrjének?

Vidám csevegés közt hagyták el a házat és mentek a kerten át; örültek, hogy az orgonafa bimbózni kezd és azt vélték, hogy a tormasalátának is nem sokára ki kell búvnia a földből. A fiatal asszony úgy beszélt egy kitűnő fajú babról, melyet igyik ismerősétől kapott, mint valami nagy kincsről és férje azt állította, hogy a gyümölcsfákon még sohasem mutatkozott annyi gyümölcsrágy, mint e tavaszon. A kertajtónál anyai bensőséggel váltak meg egymástól mintha, Isten tudja, mily hosszú idővel volna szó és a férj megállt és neje után nézett, míg nem a templomnál eltűnt gyöngéd alakja.

Az ismét távozó postakocsi robogása ütötte meg fülét és félsóhajjal mondá:

— Te sem hozsz már semmit nekem; az idők sokkal rosszabbak, hogy sem új könyvket hozathataék.

Egy pillanatra gyöngye árny borult homlokára; de mielőtt a házat elérte, már ismét tiszta volt az és midőn később a gyermek föl-

ébredt, atyja oly vígan játszott vele, mintha még csak sejtelve sem lett volna soha a gondokról.

Végre megunt a játékot, s a kis gyermeknek átadta a leányt. Ez a kertben sétált a kicsinnyel, midőn egy ritka jelenség, a levélhordó jött be a kapu s közeledett a házhoz. A háziur látta őt jönni, kinyitotta az ablakot és feléje kiáltott:

— Mit hozasz? öreg Berning! A berlini hírség? Akkor nagyon korán érkezett volna.

— Nem is újság az, — felelt az öreg ember; — egy levél W...ből, minden taksa nélkül.

— Ah, a grófnőtől. Nőmnek szól?

— Igenis, orvos ur! — mondá a levélhordó, a levelet átadta és köszöntés után távozott.

— Mily szépen ír a grófnő, — mondá a fiatal orvos a levelet nézegetve. Csendesen olvasá a címet: — »Dr. Brand, szül. Rabener asszonyságnak, Derscheidon, N. mellett.« De mi ez itt? »A címzett távollétében Dr. Brand által feltörendő.« O, alma mater mit jelentsen ez?

És a jövő pillanatban a karszék szögletében ült és egészen elmélyedt a levél olvasásában.

Azon levél volt ez, melyben Constance kéri Louise barátnőjét, fogadná be Helént házába és családi körébe. Minthogy pedig hallotta, hogy Louise tavasszal egy kis utat szándékozik tenni anyja látogatására, azon elővigyázattal élt, hogy Dr. Brandot hatalmazta fel neje távollétében a levél felbonolására. Louise hazatért már kis kirándulásából; de láttuk, hogy a véletlen mégis előbb az orvos kezébe adta a grófnő levelét.

Ha községesen is lassan telt az orvos ideje, midőn neje otthon nem volt, most, midőn hazaérkezésekor oly fontos tudósítás várta őt, még sokkal lassabban haladt az. Már sokkal előbb, mint neje visszajöhetett. időkint a kertajtóba lépett az orvos s végre vándorlásait egész a templom szögletéig kiterjesztette. A pontos Louise azonban a meghatározott időnél hamarabb nem érkezett haza és akkor is a házi dolgok, a gyermek ápolása annyira igénybe vették, hogy egyelőre a dolognak nyugodt megvitatására gondolni sem lehetett. De alig ült az asztalhoz a fiatal asszony, hogy ölből levő kiusinyjének vacsorát adjon, férje azonnal elkezdé:

— Leveled érkezett Constance grófnőtől, Louise.

— Annak örülök, — mondá élénken a fiatal nő. — Hagyjuk vacsora utánra, akkor majd elolvassuk.

— Kevésé vágyol a grófnő tudósításaira.

— Ebben nincs igazad, Ferenc! de most nem tudnám nyugodtan olvasni, még csak hallani sem. Nézd, mennyire örül Károlyka, hogy ismét itt vagyok. Édes szívem! mily nyájas, mily kedves vagy.

— Amint akarod, kedves gyermekem! En már anélkül is olvastam a levelet.

— Te olvastad? — kérde Louise s kissé csodálkozva, de azért nem haragosan nézett férjére. Nem lett volna semmi kifogása, ha távollétében minden nevére címzett levelet feltör is férje; de azt különben soha sem szokta tenni.

— A levél címén azon utasítás van, hogy netalán távollétedben én bontsam fel; a grófnő ugyanis gyors választ vár. Aha, most már kíváncsi kezde lenni, nemde?

— Csak nem történt valami szerencsétlenség? — kérde Louise aggodalmasan. — Talán az öreg grófné beteg?

— Nem, a levél csak örömdetést tartalmaz. Először is, Constance grófnő jegyken jár egy csinos, fiatal katonatisztel, Ostitz urral, kit úgy látszik igen szeretet.

— Ah, ennek örülök. A jó Constance!... Mily kimondhatlan boldog lesz ő, ... mily büszké lesz az öreg grófné!

Mennyire csalódott ezen hitében szegény Louis! Úgy ítélte, hogy nem ismerte a körülményeket.

Mindazonáltal egész arca csak úgy sugár-

zott az örömtől, midőn ezen részvételjes sejtelmét kifejezé.

Férje a többi is közölni akarta, de Louise föllélt s így szólt:

— Most már tudom a földolgot és Károly álmocdik; lefektetem őt, s aztán föltertem az asztalt. Mialatt a salátát elkészitem, elbeszéléd a többi és később majd magam is elolvasom a levelet.

Brand orvos gyakran bámulta magában ama zzzitalan gyorsaságot, melyvel Louise házi dolgait végezni szokta; de ma úgy tett neki, mintha rendkívüli lassúsággal vesztegetné az időt. De utoljára is mindennek szokott vége lenni; Károly végre elaludt, az asztal végre föl volt terítve és Louise szétlőrt egy tojást, hogy azzal a salátalevet fölhabarja, eközben, házi foglalkozásai dacára, várakozásteljes pillantásokat vetvén férjére. Az orvos azonban most már úgy viselte magát, mintha semmi különös újság sem feküdnék többé szívére; tekintélyes komolysággal szelt ketté egy pohányka lepényt, s ezt oly ünneplésséggel végezte, mintha legalább is egy pulykát kellene feldarabolnia.

— Nos há? Ferenc! — kérde Louise.

— Ha a saláta készen van, a pecsenye is fel van darabolva; — felelt a férj, a tálat udvariasan neje felé nyújtva, mintha nem is értette volna kérdését.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapesten

A gabonatörszédén tegnap változatlan volt az irányzat. Készáru 5 fillérrel olcsóbb.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	11-85
Októberi buza	— — —	11-08
Áprilisi rozs	— — —	10-60
Októberi rozs	— — —	9-31
Áprilisi zab	— — —	10-33
Októberi zab	— — —	8-64
Májusi tengeri (1912)	— — —	8-96
Júliusi tengeri	— — —	8-86

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	872.25
Oszták hitelrészvény	— —	659.—
Jelzálogbank	— —	508.50
Leszámlitoló és pénzváltó	— —	588.—
Közuti vasut	— —	824.50
Városi vasut	— —	436.—
Oszták államvasut részvény	— —	734.25
Salgótarjáni község	— —	736.—

Tenyész sertés kiállítás és vásár Nagyváradon. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület által f. évi március hó 17-én és 18-án Nagyváradon az Epres kertben tartandó tenyész sertés vásár és kiállításra a bejelentési határidő március 1-é, mire a t. tenyésztőket azon kérelemmel hívjuk fel, hogy bejelentéseiket a ienti időig okvetlenül tegyék meg, mert külsőben sertések részére fedett helyről a rendezőbizottság gondoskodni nem tud. Bejelentési lapokkal az egyesület titkári hivatala készséggel szolgál. Nagyvárad, 1912. február 15. A Biharmegyei Gazdasági Egylet Elnöksége.

Dohánytermelési értekezletek. A dohánytermelés mai válságos helyzetére való tekintettel a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége dohánytermelési körzetenként értekezleteket tart, mely értekezleteken a dohányjövődék igazgatósága is képviselteti magát. A

Biharmegyei Gazdasági Egyesület részt vett Aradon január hó 28-án és a Nyiregyházán február hó 4-én tartott értekezleteken, előzőleg azonban a vármegyei dohánytermelőket összehívta s megállapította azon kiválalmakat, melyeknek teljesítésével a dohánytermelést továbbítani lehet.

Tenyész bikavásárok a vármegyében. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület március hó 3-án Berettyóújfaluban és március hó 6-án Bihardiőszegen tenyész bikavásárokat rendez, mely vásárookra úgy a tenyésztők, mint a községek figyelmét ez uton is felhívjuk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Művész lehet bárki, hanem egy nehezen kezelhető, hanem egy könnyen elsajátítható hangszert rendel magának **Wagner** a „Hangszerkirály”-tól, Budapest, József-körút 15. — Önkéntes iskola ingyen. Gyorsjavító műhely! Kérjen nagy fényképes dísz főárjegyzéket ingyen.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb uj 200 koronás n. é. részvény kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára

emeli fel.

Ezen uj 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az uj kibocsátású részvények 250 koronát árban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 uj részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10 ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az uj részvények 1912 január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó uj részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtnak, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

**Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósága.**

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,
ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

**Szalonna, plombozott
lóhere, luczerna, bük-
köny, len és kendermag,
árpa, zab kitűnő minő-
ségben kapható. Gabona
és termények vásárlása.**

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.
árúosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszédésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleg nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
számlákra és földbirtokokra.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
b) ingatlanokra;
c) elegendő biztosítékot nyújtó kéai zálogra;
d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemlé, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fenmaradó összeg a tartalékalapok javára foglaltatni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912 január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912 február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényívek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzés után azonnal visszaadandók.

V. A befizetések következőképen teljesítendők:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 » » 1912 március 31-ig

250 » » 1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912 január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmesége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

**A Biharmegyei Takarékpénztár
Igazgatósága.**

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn tul teljesítendő, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történnének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

**A Biharmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizlaló
telepén**

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u.

6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csúsz, köszvény, ischiás, izzadmányok és bőri betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással helenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

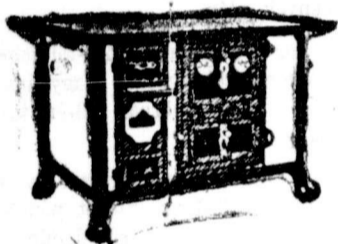
Posta, távirta, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Etvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárákat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

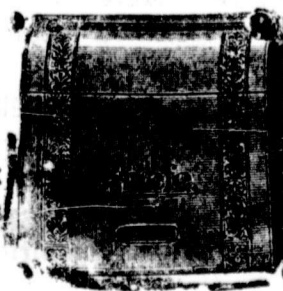
1 üveg Odol	74 hr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
1 » Thymol	20 »
1 » Stomatol	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Pixavon	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 hr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Leichner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzat borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőköfével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

TARSOLY és RISZTO

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Minden vasarnap kirakat kiállítás.